

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců Olgy Stránské a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., ve věci

žalobce: **B. D.,**
bytem x,
zastoupen advokátem Mgr. Václavem Voříškem,
se sídlem Černého 517/13, 182 00 Praha 8,

proti

žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje,**
se sídlem Na Baních 1304, 156 00 Praha 5,

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalobci se ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení vrací soudní poplatek ve výši 2.000 Kč.**

Odůvodnění:

- 1 Žalobce se žalobou, odeslanou Krajskému soudu v Praze dne 22. 3. 2017, podle části třetí, hlavy druhé, dílu třetího zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá určení toho, že zásah žalovaného ze dne 23. 11. 2016, spočívající ve vybrání kaucí ve výši 3.500 Kč a v jejím následném zadržování, je nezákonný.
- 2 Žalobce v žalobě uvádí, že od něj policisté zařazení k výkonu služby pod žalovaného v uvedený den při silniční kontrole podle § 124a zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“) vybrali kauci, aniž pro to byly splněny zákonné podmínky. Podle tohoto ustanovení lze kauci uložit osobě, která byla řidičem motorového vozidla, je podezřelá ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a je zde důvodné podezření, že se tato osoba bude vyhýbat přestupkovému řízení. Žalobce nepopírá naplnění prvních dvou podmínek [konkrétně šlo o přestupek podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona o silničním provozu, tedy překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o 20 km/h a více], avšak nemá za to, že bylo dáno důvodné podezření z toho, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení.

- 3 Z potvrzení o převzetí kauce vyplývají tři důvody, proč k němu policisté přistoupili: žalobce na místě nespolupracoval, odmítl si přečíst a podepsat oznámení o přestupku a doplnit další informace a hlídka z chování řidiče pojala podezření, že se bude vyhýbat řízení o přestupku. Z oznámení přestupku ze dne 24. 11. 2016 vyplývají dva důvody, proč bylo přistoupeno k vybrání kauce, a sice to, že žalobce s přestupkem na místě nesouhlasil a z chování řidiče vyplynulo důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení. Konečně z úředního záznamu ze dne 23. 11. 2016 vyplývají čtyři důvody pro vybrání kauce: žalobce s přestupkem na místě nesouhlasil, na místě nespolupracoval, odmítl si přečíst a podepsat oznámení o přestupku, resp. se k věci vyjádřit, nesdělil, zda pobývá na adrese svého trvalého bydliště, či má jinou adresu pro doručování (pouze policistům sdělil, že nemají právo od něj vybrat kauci s ohledem na jeho české občanství) a z jeho chování vyplynulo důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení. Žalobce konstatuje, že ve všech třech listinách se uvádí jako důvod vybrání kauce „chování, z něhož vyplynulo důvodné podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení“, k němuž však nelze přihlížet, neboť se nejedná o svébytný důvod, nýbrž o druhotný závěr policistů založený na jiných důvodech. Jde také o důvod zcela vágní (chování žalobce není nijak blíže specifikováno), a tudíž nepřezkoumatelný.
- 4 K dalším důvodům uvedeným v citovaných listinách žalobce uvádí, že v duchu zásady *nemo tenetur se ipsum accusare* (nikdo není povinen sám sebe obviňovat) nebylo jeho povinností s přestupkem souhlasit a s policisty spolupracovat, a tudíž za to ani nemůže být sankcionován, nadto skrze institut zajišťovací povahy. Obecně nelze v právním státě sankcionovat nespolupráci jednotlivce s orgánem veřejné moci, jestliže spolupráce není jeho zákonnou povinností. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2015, č. j. 7 As 273/2014 – 32, nelze nesouhlas se spácháním přestupku, resp. odmítnutí se k tomu jakkoli vyjádřit chápat jako snahu vyhýbat se správnímu řízení, nýbrž jako legitimní procesní strategii. Žalobce shrnuje, že důvody, pro které policisté k výběru kauce přistoupili, již byly judikaturou vyhodnoceny tak, že nejde o přípustné důvody pro výběr kauce.
- 5 Jde-li o skutečnost, že žalobce odmítl policistům sdělit, zda se zdržuje na adrese svého trvalého bydliště, nebo zda má jinou adresu pro doručování, uvádí žalobce, že nebylo jeho povinností sdělovat policistům uvedenou informaci. S ohledem na to, že písemnosti lze v přestupkovém řízení doručit náhradním doručením, resp. fikcí, není žalobcův postoj způsobilý přestupkové řízení jakkoli komplikovat. Tyto údaje si ostatně může správní orgán zjistit z informačních systémů veřejné správy. To, že žalobce policistům sdělil svůj právní názor, že s ohledem na jeho české občanství nemají právo od něj vybrat kauci, nemohlo vést ke vzniku podezření, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, neboť tento názor z logiky věci policistům sdělil až poté, co projevíli úmysl od něj kauci vybrat.
- 6 Žalobce uzavírá, že s policisty spolupracoval přiměřeně. Na znamení zastavil, předložil veškeré doklady, podrobil se dechové zkoušce a s policisty komunikoval zdvořile. Z obsahu spisu nevyplývá, že by se žalobce choval arogantně, vyjadřoval se v tom smyslu, že se hodlá přestupkovému řízení vyhýbat, nebo že se mu v minulosti již úspěšně vyhýbal. Žalobce také nemá trvalý pobyt na obecním úřadě ani mu nehrozilo pozbytí řidičského oprávnění v důsledku dosažení 12 bodů. Závěr policistů, že se žalobce bude vyhýbat přestupkovému řízení, je tudíž neodůvodněný.

- 7 Na okraj žalobce poznamenává, že jeho žaloba je včasná, neboť nezákonný zásah nepředstavuje výzva k uhrazení kaucí, ale převzetí a následné zadržování peněz (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2014, č. j. 9 As 37/2014 – 43) a lhůta pro podání zásahové žaloby podle § 84 odst. 1 s. ř. s. nemůže uplynout, jestliže zásah dosud (ke dni podání žaloby) trvá.
- 8 Žalovaný uvádí, že dne 23. 11. 2016 prováděla hlídka Dopravního inspektorátu Mělník v obci V. L. měření rychlosti, přičemž byl v 13:58 zaměřen i žalobce, jenž v obci, tj. v místě, kde je stanovena rychlost 50 km/h, jel svým vozidlem rychlostí 71 km/h. Hlídka poté vozidlo zastavila, žalobce legitimovala a prap. R. žalobci sdělil, že překročil dovolenou rychlost, čímž porušil § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu a dopustil se přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 zákona o silničním provozu. Jelikož žalobce s přestupkem na místě nesouhlasil, přistoupil prap. R. k sepsání oznámení o přestupku podle § 58 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, které poté žalobci předložil k podpisu. Žalobce však nespolutracoval, odmítl si oznámení o přestupku přečíst, vyjádřit se k němu a podepsat je. Na dotaz, zda se zdržuje v místě bydliště, nebo zda má jinou doručovací adresu, aby mu mohlo být doručeno předvolání a přestupek mohl být projednán ve správním řízení, žalobce neodpověděl. Z jeho jednání tudíž vyplynulo důvodné podezření, že se bude vyhýbat řízení o přestupku. Proto policista uložil v souladu s § 124a odst. 1 zákona o silničním provozu kauci ve výši 3.500 Kč, tedy na samé spodní hranici zákonné výše, poučil řidiče o účelu vybrání kaucí a vyhotovil potvrzení o jejím převzetí, přičemž jeden výtisk předal žalobci.
- 9 Žalovaný uzavírá, že policista na místě z jednání řidiče nabyt zcela důvodné podezření, že se bude vyhýbat řízení o přestupku. Přestupek byl spolehlivě zjištěn a zdokumentován, policista tedy postupoval v souladu s § 124a zákona o silničním provozu a se závazným pokynem policejního prezidenta č. 160/2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.
- 10 Žalovaný nesouhlasí s žalobcovým právním názorem, že by bylo možné kauci vybrat pouze od cizince. Tento institut je aplikovatelný i na občany České republiky. Dále žalovaný nesdílí žalobcovo přesvědčení, že mu byla kaucí udělena jako jistá forma sankce. Ve skutečnosti byla uložena pouze pro splnění zákonného účelu, tj. zajištění toho, aby se žalobce nevyhýbal přestupkovému řízení. Žalobcem uvedené odkazy na judikaturu jsou tak nerelevantní, neboť ty se vesměs týkají procesní strategie podezřelého ze spáchání přestupku a nikoli naplnění zákonných podmínek pro vybrání kaucí. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.
- 11 Podle § 84 odst. 1 a 2 s. ř. s. musí být žaloba na ochranu proti nezákonnému zásahu podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl, nejpozději do dvou let ode dne, kdy k němu došlo. Zmeškání lhůty nelze prominout.
- 12 Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, odmítne soud usnesením návrh, který byl podán předčasně nebo opožděně.
- 13 Krajský soud v Praze při prověřování podmínek řízení shledal, že žaloba byla podána opožděně. Přitom vycházel ze závěrů Nejvyššího správního soudu obsažených v rozsudku ze dne 8. 6. 2017, č. j. 10 As 71/2017 – 45, které byly vysloveny v skutkové i právně téměř identické věci a od kterých zdejší soud neshledal důvod se odklonit.

- 14 Žalobce v žalobě uvedl a z předložených listin vyplynulo, že k zásahu spočívajícímu ve vybrání kaucí ve výši 3.500 Kč došlo dne 23. 11. 2016, přičemž téhož dne žalobce kaucí zaplatil a převzal o tom potvrzení. Je tedy nesporné, že se o něm i týž den dozvěděl. Tím zásah skončil a právě od tohoto okamžiku se odvíjí subjektivní (dvouměsíční) i objektivní (dvouletá) lhůta. O tom, že se jedná o zásah jednorázový, byť s trvajícím důsledkem, svědčí i § 124a odst. 4 zákona o silničním provozu, podle něhož je policista nejpozději následující den povinen předat kaucí spolu s potvrzením o jejím vybrání správnímu orgánu, který je příslušný k vedení řízení o přestupku. Žalovaný totiž už následně nemá žádný vliv na to, jak bude s kaucí dále naloženo: o jejím vrácení, započtení nebo propadnutí (srov. § 124b zákona o silničním provozu) rozhoduje příslušný správní orgán, v dané věci Městský úřad v Mělníku. Jakkoli následky zásahu spočívající v zadržování kaucí Městským úřadem v Mělníku, kterému byla podle sdělení žalovaného kaucí spolu se spisovou dokumentací následující den předána, mnohou nadále trvat, samotný zásah nikoli, neboť kaucí již byla vybrána.
- 15 Na uvedeném nemůže nic změnit ani to, že je v žalobě zásah specifikován tak, že má spočívat ve „výběru a následném zadržování kaucí“, protože veškerá žalobní tvrzení směřují právě do nezákonnosti výběru kaucí, pro nějž podle žalobce nebyly naplněny zákonné podmínky. Argumentace týkající se „nezákonného zadržování kaucí“ je tedy v žalobě zjevně přítomna pouze proto, aby odůvodnila podání žaloby až dne 22. 3. 2017, tedy po čtyřech měsících od doby, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl.
- 16 Jde-li o žalobcovu argumentaci rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2014, č. j. 9 As 37/2014 – 43, z níž má vyplývat, že se jedná o zásah trvalý (spočívající ve faktickém převzetí peněz žalovaným a jejich následném zadržování), konstatuje soud, že žalobce z uvedeného rozsudku necituje korektně. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku ze dne 8. 6. 2017, č. j. 10 As 71/2017 – 45, „stěžovatel vytrhává jednu větu z kontextu cit. judikátu. Klíčovým závěrem judikátu bylo rozvedení teze původně vyjádřené v rozsudku ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013-48, podle níž je třeba proti nezákonnému postupu policisty podle § 125a zákona o silničním provozu brojít zásahovou žalobou ve smyslu § 82 s. ř. s., nikoliv žalobou proti rozhodnutí. Judikát č. 9 As 37/2014-43 vůbec neřešil jednotlivé subtypy zásahu, tedy zda jde o zásah jednorázový, jednorázový s trvajícím účinkem, nebo zásah trvalý. K tomu se ostatně vyjadřovat vůbec nemusel. Naopak detailně vysvětloval povahu výzvy k uhrazení kaucí, kterou ještě k žádnému zásahu do práv podezřelého nedochází: „Zásahem je až případný výběr kaucí, tedy faktické převzetí peněžních prostředků a jejich následné zadržování, nebo alternativně zablokování či odtahování vozidla. Tomu ostatně odpovídá i terminologie § 125a zákona o silničním provozu, která, kromě jedné výjimky v § 125a odst. 3, větě druhé, hovoří o výběru, převzetí či složení kaucí, tedy o faktickém převzetí či předání finančních prostředků.“
- O nezákonný zásah spočívající ve výběru kaucí a jejím držení se pak bude jednat, pokud nebyly splněny podmínky § 125a zákona o silničním provozu pro její výběr“ (bod 33). Devátý senát tedy evidentně používá obrát „následné zadržování“ v souvislosti s původním (nezákonným) vybráním; otázkou rozlišení zásahu trvalého či jednorázového s trvajícím účinkem se nezabýval. Protiprávnost držení kaucí je trvajícím důsledkem nezákonného výběru kaucí, proto ji lze úspěšně žalovat proti žalované (srov. k tomu též rozsudek ze dne 17. 8. 2016, č. j. 7 As 97/2016-43, podle něhož pokud kaucí vybraná v důsledku nezákonného postupu žalované nebyla doposud vrácena, trvají „důsledky nezákonného zásahu“).

- 17 Soud se zřetelem k výše uvedenému uzavírá, že k zásahu došlo dne 23. 11. 2016, přičemž není pochyb o tom, že se o něm žalobce téhož dne dozvěděl. Posledním dnem pro podání žaloby tak bylo pondělí 23. 1. 2017. Žaloba podaná dne 22. 3. 2017 je tudíž opožděná, a soud ji proto podle § 46 odst. 1 písm. b) odmítl.
- 18 Nad rámec uvedeného soud odkazuje na další ze závěrů vyslovených Nejvyšším správním soudem obsažených v rozsudku ze dne 8. 6. 2017, č. j. 10 As 71/2017 – 45, tedy že pokud má žalobce za to, že jsou jeho práva krácena nezákonnými zásahy nastanuvšími po vybrání kaucí (které však v žalobě nenamítal), má možnost podat žalobu proti nezákonnému zásahu Městského úřadu v Mělníku. Takové jednání by však bylo zcela nezávislé na jednání žalovaného.
- 19 O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Vzhledem k tomu, že žaloba byla odmítnuta, soud ve smyslu ustanovení § 10 odst. 3 věty poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, vrátil žalobci zaplacený soudní poplatek ve výši 3.000 Kč. Soudní poplatek bude žalobci vrácen do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. listopadu 2017

Mgr. Jitka Zavřelová, v. r.

předsedkyně senátu

Za správnost:
B. K.